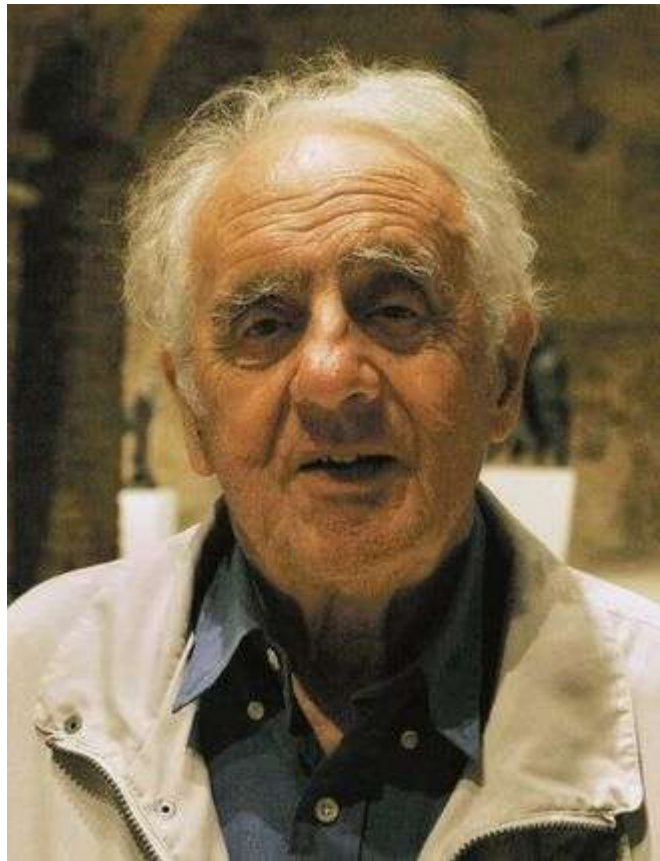


Elhunyt Vigh Tamás

Nyolcvannégy éves korában elhunyt Vigh Tamás Kossuth-díjas szobrász, érdekes és kiváló művész, a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tagja.

[Rózsa Gyula](#) | Népszabadság | 2010. szeptember 21. |



Gyászolunk, de annak tudatában, hogy Vigh Tamás a küldetését beteljesítette. Olyan szobrásztól búcsúzunk, aki életművét megalkotta, köztéri plasztikáit kompromisszumok nélkül végül felállította, és ez úgyszólván abszurd az utóbbi hat évtized történetében.

Mindez nem is felhőtlen, küzdelmek nélküli történet. Az 1926-ban született Vigh deklaszszálódott középosztályos családban nőtt fel, a vasgyár küldi negyvenhatban a főiskolára, a tehetségeket felkaroló évek fogadják be a népi kollégiumba. Mestere Ferenczy Béni, akit három év múlva eltávolítanak a főiskoláról. Neki azonban a szobrászóriás továbbra is mestere marad. Nemcsak érzelemileg-erkölcsileg, nem csupán abban, hogy Ferenczy betegsége idején ő fejezi be a mester Horváth-kerti asszonyszobrát, hanem a művészet lényege szerint. Megérti, átéli és rendkívüli tehetségével tovább gazdagítja azt a modernizmuson nevelkedett élő klasszikát, amely egyetlen köztérügyi rendszernek sem kellett Ferenczy Béni életében, és amely megóvja a kor nagy tévedéseitől az induló tanítványt.

Diplomamunkáját bronzban felállítják, a kiállítás kritikák dicsérik, huszonévesen Munkácsy-díjat kap, de valamennyi ötvenes évtizedben készült munkája máig saját értékű, a kor horpadásait magán nem viselő szobor.

Saját törvényei szerint halad. Már az ötvenes évek legvégén, a hatvanas évtized legelején kibontja ebből a harmóniából mindezt a konstruktivitást, dinamikát, amely Ferenczy Béni műveiben csak rejtve élt, s amely egy ellentmondásosabb világ és világnézet megtestesítője lehet. Nem szakít az előzőekkel, még kevésbé bizonytalankodik és kapkod, ellentétben korosztálya válságokban megújuló tagjaival. Váltásai mindig logikusak, csendesek és súlyosak. Rézlemezből hajlít – nem kalapál, inkább csak gyűr – tektonikus formákat a hatvanas években, aztán ezeknek a hatalmasan zengő Kürtösöknek, súlyosan is lebegő asszonyalakoknak a domborzatát átértékeli öntött bronzba és hatalmas kövekbe. Minden mozdulata természetes és meggyőző. A mérőónos figura éppoly hiteles az A tudomány szimbóluma című kisplasztikában, mint féldomború alteregója az akadémia emlékérmén. Nem mellesleg: az új magyar éremművészet alapító mestere. Nemcsak anynyiban, hogy minden féltenyényi bronzának nagy a súlya a humanista érzelem és a plasztikai erő miatt, hanem a műfaj alkotóan szabad kezelése, felszabadítása miatt is. Felbontja, összeolvasztja, már-már szoborrá fokozza a bronzlapot, ám formabontásainak végeredménye mindig valami elképzelhetetlen befejezettség és feszes harmónia.

Alkotó eredetisége természetesen ütközik a magyar szoborállítás rendszereken átnyúló, örök bornírtóságával. Innen, a köztéri munkák felől nézve Vigh Tamás hatvanas-hetvenes éveinek kudarc, a csalódás periódusának is tekinthetők. Zengő Életfa-émlékműve nem kell Székesfehérvárnak, az első díjas remek helyett közhelyet állítanak fel. Hatalmas lélegzetű csoportját, amely a Tisza-szabályozás előtt tisztelegne, a vízügyi illetékes utasítja el. Férfiaktjait már a klasszikus periódusban száműzték Nagybátonyból Balassagyarmatra. De nem tudják kedvét szegni. Alkot, tervez, pályázik, és csodálatos módon újabb szobrokat állít; mint mindig, engedmények és megalkuvások nélkül.

És közben az életmű folyamatosan-csendesen változik, gazdagodik. Az érzékeny, expreszszív portrék, a szenvedélyes Krúdy-, majd Ady csoportok úgy kapnak lélegzetet, lelket, hogy az egzaktabb, építettebb elődök emléke sem halványul el. Még a legkésőbbi korszakban is úgy születnek a szálkás, szikárabb bronzok, hogy őrzik a teljességet. Azt, amelyet az életrajz és az életpálya is kerekre zárt a végső elégtételekkel. Vigh utolsó tíz évében nem csak a szabályozás emlékműve került a Tisza partjára, nem csak az Életfa diadalmaskodik Visegrádon. Nyolcvanéves korában még megalkotta élete egyik főművét, az Akadémia I. Tóth Zoltán-monumentumát, és plasztikába fogalmazta a Sztéhló-küldetést. Múlt és jövő című műve felállításra vár Gyulán. Gyászoljuk a nagyszerű alkotót, a nagy hatású mestert, a rendkívüli intellektust. S ha valamikor, most igaznak tudjuk, hogy emléke, amely a miénk, maradandó.